

**UCHWAŁA NR VI/31/2019
RADY GMINY ZWIERZYN**

z dnia 27 lutego 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Zwierzyn na lata
2019-2022.**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r. poz. 994 z zmianami: Dz.U. z 2018r. poz. 100, poz. 1349, poz. 1432, poz. 2500), art.1 ust. 1, art. 2 ust. 4 pkt 1 i ust. 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018r. poz. 1878), oraz ust. 1 pkt 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz.U z 2017r. poz. 458) **Rada Gminy Zwierzyn uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Zwierzyn na lata 2019-2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zwierzyn oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr VI/31/2019
Rady Gminy Zwierzyn
z dnia 27 lutego 2019 r.

**Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Zwierzyn
na lata 2019-2022**

Spis treści

I. Wprowadzenie

II. Podstawa prawna

III. Zasoby

IV. Adresaci programu

V. Dane statystyczne dotyczące zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy Zwierzyn

VI. Cele Programu

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

VIII. Zadania

IX. Finansowanie

X. Monitoring i ewaluacja

I. Wprowadzenie

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia „zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)”. Wnioskować należy, że nie mamy jedynie koncentrować się na chorobach i próbach ich zwalczania, ale musimy skupić się szczególnie na jego wzmacnianiu. Zatem współczesna definicja zdrowia WHO bardzo mocno podkreśla połączenie kwestii zdrowia z życiem wewnętrznym i społecznym człowieka oraz jego osobistą troskę o kondycję fizyczną i psychiczną. W odniesieniu do przytaczanej definicji zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również taki stan, w którym osoba jest świadoma swojego potencjału, może radzić sobie z problemami, stresem, efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie. Zdrowie psychiczne jest ważnym elementem zdrowia publicznego. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach tych mogą również uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Według ww. ustawy ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi zakłada Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016, poz. 1492). Jako trzeci cel operacyjny założono profilaktykę problemów zdrowia psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa, a jako realizatora zadania 4 służącego osiągnięciu celu 3, czyli opracowanie i realizacja samorządowych programów lub strategii ochrony zdrowia psychicznego, wskazano jednostki samorządu terytorialnego.

II. Podstawa prawna

Podstawa opracowania niniejszego Programu są:

1. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U z 2016r poz. 546 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r. poz. 994 za zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r. poz.2137ze zm.).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2018r poz 998 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U z 2018r poz. 1508 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2015r poz. 1390).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 - 2020 (Dz.U z 2016 poz 1492).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017r. poz. 458)

III. Zasoby

Instytucjami działającymi na terenie Gminy Zwierzyn na rzecz zdrowia psychicznego są:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Zwierzynie;
3. Szkoła Podstawowa w Górkach Noteckich;
4. Zespół Placówek Oświatowych w Zwierzynie;
5. Szkoła Podstawowa w Gościmcu;

6. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Zwierzynie;
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
8. Stowarzyszenie STOLINA w Zwierzynie;
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Zwierzynie;
10. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Górkach Noteckich oraz mieszkańców Brzezinki i Przysieki.

Powyższe instytucje i organizacje wspierane są przez jednostki spoza Gminy Zwierzyn:

- Poradnie specjalistyczne
- Poradnię Psychologiczno –Pedagogiczną w Strzelcach Kraj.,
- Komendę Powiatową Policji w Strzelcach Kraj.,
- Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. Wydziały Zamiejscowe w Strzelcach Kraj.,
- Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Kraj.,
- Kuratorów sądowych Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp.,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku,
- Placówki Oświatowe spoza terenu Gminy,
- Ośrodek Wczesnej Interwencji w Gorzowie Wlkp.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Starym Kurowie

IV. Adresaci programu

Adresatami działań zmierzających do poprawy funkcjonowania osób zmagających się z problemem zaburzeń psychicznych oraz działań zapobiegających zaburzeniom psychicznym są wszyscy mieszkańcy Gminy Zwierzyn. Szczególnie osoby z grup ryzyka oraz osoby, u których zdiagnozowano zaburzenia psychiczne. Do grup ryzyka należą w szczególności dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne, doznające przemocy różnego rodzaju przemocy czy agresji, osoby które doznają kryzysu w swoim życiu, związanego z nagłą zmianą sytuacji życiowej.

V. Dane statystyczne dotyczące zdrowia psychicznego mieszkańców Gminy Zwierzyn

Poniższe zestawienie jest zbiorem danych dotyczących form pomocy udzielanych osobą z grup ryzyka i zaburzonym psychicznie w ramach dotychczasowej działalności instytucji działających na ich rzecz, a także dane liczbowe mówiące o ilości osób korzystających z tych form wsparcia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie

W kierunku wsparcia zdrowia psychicznego w 2018r. GOPS podejmował następujące działania:

1. Zapewniał pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla jednego dziecka w wieku 16 lat.
2. Zapewniał usługi opiekuńcze w zakresie pielęgnacji i zaspakajania codziennych potrzeb dla 33 osób starszych i niesamodzielnych, którym rodzina nie jest w stanie zapewnić niezbędnej pomocy.
3. Pokrywał częściowo odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dla 3 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz kierował wnioski do Sądu o umieszczenie w tych Domach bez zgody osób zaburzonych psychicznie wymagających całodobowej opieki i wsparcia.
4. Pomoc rzeczowa w formie bezpłatnych posiłków objęła 2 osoby w ramach rządowego Programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".
5. Udzielił pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych na łączną kwotę 108.260,00zł.
6. Ponadto pracownicy socjalni i asystent rodziny w ramach pracy socjalnej udzielili 162 porady osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym informacji o przysługujących im formach pomocy, współpracowali z innymi instytucjami na rzecz kompleksowego wsparcia osób zaburzonych psychicznie i ich rodzin.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Gminny Punkt Konsultacyjny w Zwierzynie

1. W roku 2018 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień przyjęła 6 wniosków dotyczących osób borykających się z problemem alkoholowym. W związku ze zgłoszeniem prowadzono działania zmierzające do podjęcia różnych form leczenia. Żaden wniosek nie zakończył się skierowaniem sprawy do Sądu o przymusowe leczenie alkoholowe.

2. W 2018r zakupiono materiały szkoleniowe z zakresu przeciwdziałania przemocy.

3. Zorganizowano kolonie profilaktyczne dla dzieci z rodzin zagrożonych problemem alkoholowym dla 5 dzieci.

4. Psycholog zatrudniony w ramach Gminnego Punktu Konsultacyjnego przeprowadziła rozmowy terapeutyczno - profilaktyczne z 57 osobami. Głównymi tematami poruszonymi przez osoby odwiedzające punkt były:

- wsparcie w procesie trzeźwienia,
- wsparcie Dorosłych Dzieci Alkoholików,
- wskazanie osób i instytucji udzielających odpowiednich form wsparcia,
- problemy rodzinne i wychowawcze, diagnoza systemu rodzinnego, poradnictwo rodzinne
- wskazanie instytucji zajmujących się terapią rodzin.

5. W ramach działalności Punktu psycholog prowadził też zajęcia grupowe dla uczestników Centrum Integracji Społecznej.

Placówki oświatowe

Na terenie Gminy Zwierzyn funkcjonują trzy szkoły podstawowe i trzy oddziały przedszkolne. Dwa z nich prowadzone są przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Górkach Noteckich oraz mieszkańców Brzezinki i Przysieki. Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje liczbę uczniów i ilość udzielanej pomocy psychologiczno - pedagogicznej w poszczególnych placówkach.

	SP Zwierzyn	Przedszkole publiczne	SP Górki Noteckie	SP Gościmiec
Liczba dzieci uczęszczających do placówki	223	25	94	50
Liczba dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności	Brak danych	Brak danych	2	Brak danych
Liczba dzieci z orzeczeniami Poradni psychologiczno - pedagogicznej	10	1	3	4
Liczba dzieci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami psychicznymi	1	Brak danych	0	Brak danych
Liczba dzieci kierowanych na badania do orzeczeniami Poradni psychologiczno - pedagogicznej	11	1	0	6
Liczba uczniów korzystających z pomocy psychologiczno - pedagogicznej	99	14	80	43
Liczba godzin i rodzaj udzielanej pomocy psychologiczno -	- zajęcia logopedyczne - 150h	Zajęcia logopedyczne - 45h	- zajęcia logopedyczne - - zajęcia k-k -	- zajęcia logopedyczne - 45h

pedagogicznej	- zajęcia k-k* - 157h - zajęcia d-w* - 238h -zajęcia terapeutyczne - 22h -zajęcia dla dzieci uzdolnionych - 105h - zajęcia sportowe sks - 30h		- zajęcia d-w - -zajęcia terapeutyczne -zajęcia dla dzieci uzdolnionych - zajęcia rewalidacyjne	- zajęcia k-k - 75h - zajęcia d-w - 165h -zajęcia dla dzieci uzdolnionych - 60h - zajęcia sportowe sks - 15h
---------------	---	--	--	---

* zajęcia k-k - zajęcia korekcyjno - kompensacyjne

* zajęcia d-w - zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze

VI. Cele Programu

Cel główny:

Głównym celem Programu jest zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienie osobom zaburzonym kompleksowego wsparcia i pomocy niezbędnej do funkcjonowania w środowisku lokalnym i domowym.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, propagowanie stylu życia korzystnego dla zdrowia psychicznego oraz kształtowanie umiejętności radzenia sobie w stanach kryzysu.
2. Organizacja systemu poradnictwa i wsparcia w sytuacjach kryzysowych dla zdrowia psychicznego.
3. Organizacja różnego rodzaju form pomocy i oparcia społecznego dla osób zaburzonych psychicznie.
4. Zapewnienie wsparcia psychologiczno - pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

1. Wzrost świadomości społecznej i postaw wobec zdrowia psychicznego.
2. Wzrost wiedzy na temat zdrowego stylu życia i alternatywnych (pozytywnych) form spędzania czasu wolnego.
3. Wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych i kryzysowych.
4. Rozpowszechnienie wiedzy i informacji na temat zdrowia psychicznego i form pomocy dla osób z grup ryzyka i zaburzonych psychicznie.
5. Zintegrowanie działań instytucji działających na rzecz ochrony zdrowia psychicznego.

VIII. Zadania

Cel główny: zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienie osobom zaburzonym kompleksowego wsparcia i pomocy niezbędnej do funkcjonowania w środowisku lokalnym i domowym.

Cel szczegółowy	Zadania	Realizator	Okres realizacji
1. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, propagowanie stylu życia korzystnego dla zdrowia psychicznego oraz kształtowanie umiejętności radzenia sobie w stanach kryzysu.	1. Realizacja programów profilaktycznych na terenie szkoły przy zaangażowaniu specjalistów z zakresu ochrony zdrowia psychicznego	Placówki oświatowe w porozumieniu z placówkami służby zdrowia lub stacją sanitarno - epidemiologiczną	2019 - 2022
	2. Opracowanie materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących ochrony zdrowia	Wszyscy realizatorzy Programu	2019 - 2022

	psychicznego		2019 - 2022
	3. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego poprzez upowszechnianie opracowanych materiałów	Wszyscy realizatorzy Programu	2019 - 2022
	4. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	GOPS, GZI, GKRPU, placówki oświatowe	2019 - 2022
2. Organizacja systemu poradnictwa i wsparcia w sytuacjach kryzysowych dla zdrowia psychicznego	1. Wczesna identyfikacja zaburzeń zachowania i emocji wśród mieszkańców Gminy Zwierzyn	Placówki oświatowe, GOPS, służba zdrowia	2019 - 2022
	2. Porady i konsultacje psychologa dla osób z grup ryzyka w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym	GKRPU, GOPS	2019 - 2022
	3. Działania osłonowe pomocy społecznej zapewniające bezpieczeństwo socjalne i emocjonalne ofiarom przemocy w rodzinie	GOPS, GZI	2019 - 2022
	4. Działania na rzecz podnoszenia umiejętności wychowawczych rodziców i pomoc rodzinom w kryzysie	Placówki Oświatowe, GOPS, Stowarzyszenia z terenu gminy	2019 - 2022
	5. Podnoszenie wiedzy i umiejętności Kadry w kierunku wczesnego rozpoznawania zaburzeń psychicznych	Wszyscy realizatorzy Programu	2019 - 2022
3. Organizacja różnego rodzaju form pomocy i oparcia społecznego dla osób zaburzonych psychicznie	1. Opracowanie i upowszechnienie i aktualizowanie materiałów informacyjnych o dostępnych formach opieki zdrowotnej i wsparcia pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Wszyscy realizatorzy Programu	2019 - 2022
	2. Kontynuacja współpracy ze Środowiskowym Domem	GOPS w Zwierzynie	2019 - 2022
		GOPS w Zwierzynie	2019 - 2022

4. Zapewnienie wsparcia psychologiczno - pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom	Samopomocy w Starym Kurowie 3. Zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych dla osób zaburzonych psychicznych znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej	GOPS w Zwierzynie	2019 - 2022
	4. Zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi i grup ryzyka w tym szczególnie osób starszych i niepełnosprawnych	Zespół powołany przez Wójta Gminy Zwierzyn	2019 - 2022
	5. Realizacja i koordynacja Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Placówki oświatowe, GOPS w Zwierzynie	2019 - 2022
	1. Wczesna identyfikacja zaburzeń zachowania wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz kierowanie do Poradni Psychologiczno - pedagogicznej	Placówki oświatowe, organ prowadzący placówkę	2019 - 2022
	2. Udzielanie i finansowanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz ich rodziców 3. Udzielanie i finansowanie pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla nauczycieli	Placówki oświatowe, organ prowadzący placówkę	2019 - 2022

IX. Finansowanie

Działania wynikające z realizacji Programu finansowane będą ze środków budżetu Gminy i budżetu państwa. Przewiduje się też możliwość pozyskiwania środków na realizację zadań ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. Monitoring i ewaluacja

Odpowiedzialny za monitoring i ewaluację Programu jest Wójt Gminy Zwierzyn. Zespół powołany przez Wójta Gminy dokonuje, w oparciu o informacje pozyskane od poszczególnych realizatorów Programu, ewaluacji zapisów Programu raz do roku - w pierwszym kwartale roku, za miniony rok kalendarzowy.